

گردآوری برنامه های

گردآوری برنامه های

بخشی و منطقه ای

بخشی و منطقه ای

۱-۱-۶- گردآوری برنامه های بخشی و منطقه ای

۱-۱-۶-۱- اعتبارات عمرانی استان

بر اساس مطالعات انجام شده در منابع مختلف، حدود ۸۰ درصد از دارایی های کشور به بخش دولتی اختصاص می یابد و به همین جهت بخش مذکور در اقتصاد ایران، از وزن و اهمیت زیادی برخوردار است. به طور کلی دولت، اصلی ترین عامل اجرایی برنامه های کلان اقتصادی در کشور به شمار می آید و تصمیم گیریهای دولت، تاثیر قاطعی بر اقتصاد هر منطقه خواهد داشت. مطالعه برنامه های بخشی و منطقه ای با هدف شناخت چگونگی و میزان تاثیرگذاری دولت در اقتصاد استان خوزستان به عنوان منطقه مطالعاتی، انجام می شود. این مطالعات ابتدا روند تغییرات گذشته تا کنون را بررسی می کند و سپس به تشریح آنچه که در آینده، مطابق با طرحهای مصوب، رخ خواهد داد، می پردازد.

جدول (۱-۶) نمایانگر اعتبارات عمرانی مصوب استان به تفکیک در ۳ بخش امور عمومی، امور اجتماعی و امور اقتصادی در طی سالهای ۸۳-۱۳۷۵ است. در سال ۱۳۷۵، جمع اعتبارات عمرانی مصوب استان خوزستان، معادل ۶۳۸۲۱۷ میلیون ریال بوده است که از این میزان، ۲/۱٪ به امور عمومی، ۸۲/۳٪ به امور اجتماعی و ۱۵/۶٪ به امور اقتصادی اختصاص داشته است. بدین ترتیب، بیشترین میزان اعتبارات عمرانی مصوب سال مذکور به بخش امور اجتماعی اختصاص یافته است و پس از آن امور اقتصادی با ۱۵/۶٪ قرار داشته است.

در سال ۱۳۷۹، اعتبارات عمرانی مصوب استان خوزستان معادل ۶۲۲۹۱۲ میلیون ریال بوده که نسبت به سال ۱۳۷۵، ۱۵۳۰۵ میلیون ریال کاهش یافته است. در سال مذکور، این اعتبار به ترتیب در ۳ بخش امور عمومی، امور اجتماعی و امور اقتصادی به میزان ۱۲۰/۱۱ (۱/۹٪)، ۴۳۶۱۵۹ (۷۵٪) و ۱۷۴۷۴۲ (۲۸٪) میلیون ریال تقسیم شده بود که باز هم مشابه سال ۱۳۷۵، بخش امور اجتماعی، بیشترین میزان اعتبارات عمرانی استان را به خود اختصاص داده است.

در طی سالهای برنامه عمرانی، پنجساله سوم (۸۳-۱۳۷۹) میزان اعتبارات عمرانی استان با یک روند افزایشی از حدود ۶۲۳ میلیون ریال در سال ۱۳۷۹ به ۳۱۵۷ میلیون ریال در انتهای برنامه عمرانی پنجساله (سال ۱۳۸۳) افزایش یافته است.

اعتبارات عمرانی در کلیه بخشها نیز مشتمل بر امور عمومی، اجتماعی و اقتصادی، در طی سالهای مذکور (۸۳-۱۳۷۹) افزایش یافته، به طوری که در سال ۱۳۸۳ (سال انتهایی برنامه عمرانی پنجساله سوم)، از مجموع اعتبارات عمرانی مصوب، حدود ۸۴ میلیون ریال (۲/۶٪) به امور عمومی، ۲۰۸۲ میلیون ریال (۶۶٪) به امور اجتماعی و ۹۹۱ میلیون ریال (۳۱/۴٪) به امور اقتصادی اختصاص یافته بود.

جدول (۲-۶) نمایانگر عملکرد اعتبارات عمرانی استان خوزستان در طی سال ۱۳۷۵ و سالهای برنامه عمرانی پنجساله سوم کشور است.

مجموع عملکرد اعتبارات عمرانی استان خوزستان در سال ۱۳۷۵ معادل ۶۱۹۶۹۳ میلیون ریال بوده است که تا شروع اولین سال برنامه عمرانی پنجساله سوم کشور (۱۳۷۹) به حدود ۵۷۴۴۳۹ میلیون ریال کاهش می یابد، لیکن این اعتبار در طی سالهای برنامه، از افزایش خوبی برخوردار بوده و در پایان برنامه به حدود ۱۹۱۸ میلیون ریال افزایش یافته است. از این میزان اعتبار، حدود ۵۹ میلیون ریال (۳/۱٪) به بخش امور عمومی، ۱۲۱۶ میلیون ریال (۶۳/۴٪) به بخش امور اجتماعی و ۶۴۳ میلیون ریال (۳۳/۵٪) به بخش امور اقتصادی اختصاص داشته، که سهم امور اجتماعی همچنان، نسبت به سایر امور، بیشترین سهم از اعتبارات بوده است.

جدول (۱-۶-۱): اعتبارات عمرانی مصوب استان از محل درآمد عمومی بر حسب امور

(واحد: میلیون ریال)

شرح	۱۳۷۵	۱۳۷۹	۱۳۸۰	۱۳۸۱	۱۳۸۲	۱۳۸۳
جمع	۶۳۸۲۱۷	۶۲۲۹۱۲	۱۲۳۱۴۸۰	۱۹۲۱۷۶۸	۲۴۵۳۲۷۷	۳۱۵۶۶۶۳
امور عمومی	۱۳۷۱۴	۱۲۰۱۱	۲۶۸۶۸	۵۲۳۴۷	۵۵۸۵۴	۸۳۶۵۹
امور اجتماعی	۵۲۵۰۰۲	۴۳۶۱۵۹	۷۵۸۷۶۱	۱۳۶۹۱۳۳	۱۶۶۷۶۱۲	۲۰۸۱۷۶۰
امور اقتصادی	۹۹۵۰۱	۱۷۴۷۴۲	۴۵۸۵۱	۵۰۰۲۸۹	۷۲۹۸۱۱۱	۹۹۱۲۴۴

ماخذ: سالنامه آماری استان خوزستان، ۱۳۸۳

جدول (۱-۶-۲): عملکرد اعتبارات عمرانی استان از محل درآمد عمومی بر حسب امور

(واحد: میلیون ریال)

شرح	۱۳۷۵	۱۳۷۹	۱۳۸۰	۱۳۸۱	۱۳۸۲	۱۳۸۳
جمع	۶۱۶۹۹۳	۵۷۴۴۳۹	۱۰۰۱۵۴۰	۱۱۴۶۷۹۱	۲۰۴۰۳۶۵	۱۹۱۸۱۴۷
امور عمومی	۱۳۷۱۴	۱۱۷۷۰	۲۵۳۸۱	۴۰۵۲۳	۴۲۸۲۰	۵۸۷۹۲
امور اجتماعی	۵۱۰۶۱۳	۴۲۷۴۳۶	۶۸۹۵۵۳	۸۲۷۵۸۴	۱۴۰۴۴۲۰	۱۲۱۶۴۳۸
امور اقتصادی	۹۵۳۶۶	۱۳۵۲۳۳	۲۸۶۶۰۶	۲۷۸۶۸۴	۵۹۳۱۲۵	۶۴۲۹۲۷

ماخذ: سالنامه آماری استان خوزستان، ۱۳۸۳

در جدول (۳-۶) عملکرد اعتبارات عمرانی استان خوزستان در بخش امور عمومی ارائه شده است. امور عمومی استان

مشتمل بر ۱۲ فصل به قرار زیر است:

فصل اول: تنظیم روابط قوای سه گانه

فصل دوم: قانونگذاری

فصل سوم: اداره امور عمومی کشور

فصل چهارم: اداره امور فضایی، ثبتی و موقوفات

فصل پنجم: اجرای سیاست داخلی کشور

فصل ششم: حفظ نظم و امنیت داخلی کشور

فصل هفتم: اداره روابط خارجی

فصل هشتم: اداره امور مالی

فصل نهم: آمار و خدمات عمومی و فنی

فصل دهم: اطلاعات و ارتباطات جمعی

فصل یازدهم: ساختمانها و تاسیسات دولتی

فصل دوازدهم: اداره امور نیروی کار

بر اساس آمار ارائه شده در جدول فوق، بیشترین اعتبارات عمرانی استان مربوط به امور عمومی به سه فصل آمار و خدمات عمومی و فنی، اطلاعات و ارتباطات جمعی و ساختمانها و تاسیسات دولتی اختصاص دارد و در سایر فصول، معمول اعتبارات اندک در نظر گرفته شده است.

جدول (۳-۶): عملکرد اعتبارات عمرانی امور عمومی استان از محل درآمد عمومی به تفکیک

فصل (واحد: میلیون ریال)

شرح	۱۳۷۵	۱۳۷۹	۱۳۸۰	۱۳۸۱	۱۳۸۲	۱۳۸۳
جمع	۱۳۷۱۴	۱۱۷۷۰	۲۵۳۸۱	۴۰۵۲۳	۴۲۸۲۰	۵۸۷۹
فصل اول: تنظیم روابط قوای سه گانه	-	-	-	-	-	-
فصل دوم: قانونگذاری	-	-	-	-	-	-
فصل سوم: اداره امور عمومی کشور	-	-	-	-	-	-
فصل چهارم: اداره امور فضایی، ثبتی و موقوفات	-	-	-	-	-	۱۶
فصل پنجم: اجرای سیاست داخلی کشور	-	-	-	-	-	-
فصل ششم: حفظ نظم و امنیت داخلی کشور	-	-	-	-	۲۵۸۰	۷۲۳۵
فصل هفتم: اداره روابط خارجی	-	-	-	-	-	-
فصل هشتم: اداره امور مالی	-	-	-	-	-	-
فصل نهم: آمار و خدمات عمومی و فنی	۳۰۳۵	۹۳۱	۲۳۳۰	۲۳۷۶	۲۳۶۰	۳۳۸۳
فصل دهم: اطلاعات و ارتباطات جمعی	۴۰۰	۳۹۲	۷۰۰	۲۰۰	۱۰۷۵	۲۱۳۳
فصل یازدهم: ساختمانها و تاسیسات دولتی	۱۰۲۷۹	۱۰۴۴۷	۲۲۳۵۱	۳۷۹۴۷	۳۴۱۰۵	۴۵۸۸۰
فصل دوازدهم: اداره امور نیروی کار	-	-	-	-	-	-

ماخذ: سالنامه آماری استان خوزستان، ۱۳۸۳.

جدول (۴-۶) نمایانگر عملکرد اعتبارات عمرانی استان در بخش امور اجتماعی است. به منظور بررسی عملکرد اعتبارات عمرانی در بخش، امور اجتماعی استان، این بخش به ۱۴ فصل به قرار زیر تفکیک شده است:

فصل اول: آموزش و پرورش عمومی

فصل دوم: فرهنگ و هنر

فصل سوم: بهداشت، درمان و تغذیه

فصل چهارم: تامین اجتماعی و بهزیستی

فصل پنجم: تربیت بدنی و امور جوانان

فصل ششم: عمران شهرها

فصل هفتم: عمران و نوسازی روستاها

فصل هشتم: تامین مسکن

فصل نهم: حفاظت محیط زیست

فصل دهم: عملیات چند منظوره توسعه نواحی

فصل یازدهم: آموزش فنی و حرفه ای

فصل دوازدهم: آموزش عالی

فصل سیزدهم: تحقیقات

فصل چهاردهم: تعاون

بر اساس آمار و اطلاعات جدول فوق، بیشترین میزان اعتبارات عمرانی امور اجتماعی استان به بخشهای تامین مسکن، عمران و نوسازی روستاها و شهرها و آموزش و پرورش اختصاص یافته است، به طوری که در سال ۱۳۸۳، از کل اعتبارات عمرانی امور اجتماعی استان که معادل ۱۲۱۶۴۲۹ میلیون ریال بوده، ۴۶۱۷۵۲ میلیون ریال به عمران شهرها، ۲۶۲۳۶۹ میلیون ریال به عمران و نوسازی روستاها و ۲۲۹۴۵۷ میلیون ریال به بخش آموزش و پرورش عمومی اختصاص یافته بود.

جدول (۴-۶): عملکرد اعتبارات عمرانی امور اجتماعی استان از محل درآمد عمومی به تفکیک

فصل (واحد: میلیون ریال)

۱۳۸۳	۱۳۸۲	۱۳۸۱	۱۳۸۰	۱۳۷۹	۱۳۷۵	شرح
۱۲۱۶۴۲۹	۱۴۰۴۴۱۷	۸۳۷۵۸۴	۶۸۹۵۵۳	۴۲۷۴۳۶	۵۱۰۶۱۳	جمع
۲۲۹۴۵۷	۳۲۷۰۲۸	۲۲۵۴۰۰	۱۴۴۵۰۸	۹۰۲۱۹	۸۲۵۹۶	فصل اول: آموزش و پرورش عمومی
۴۰۴۶۲	۴۲۲۸۴	۳۶۱۰۱	۲۷۱۶۴	۱۴۷۱۳	۱۰۶۵۶	فصل دوم: فرهنگ و هنر
۶۶۸۷۹	۷۵۰۶۸	۴۳۷۹۰	۳۷۷۰۶	۸۷۷۸	۱۳۳۱۸	فصل سوم: بهداشت، درمان و تغذیه
۶۶۴۵	۳۱۷۹	۱۳۹۰	۶۷۹	۲۸۱۱	۳۰۴۸	فصل چهارم: تامین اجتماعی بهزیستی
۶۱۰۴۱	۹۵۸۰۹	۷۷۱۰۰	۳۴۴۴۴	۱۴۴۳۶	۱۰۶۶۲	فصل پنجم: تربیت بدنی و امور جوانان
۴۶۱۷۵۲	۴۶۱۷۱۷	۱۴۷۴۲۵	۱۸۳۰۹۴	۱۵۱۰۴۵	۵۶۹۲۰	فصل ششم: عمران شهرها
۲۶۲۳۶۹	۳۱۹۲۴۷	۲۲۱۶۴۶	۲۰۳۰۲۸	۱۲۱۵۳۶	۱۲۲۹۵۰	فصل هفتم: عمران و نوسازی روستاها
۱۶۰۴۱	۱۵۲۷۵	۱۳۷۱۲	۱۹۳۳۹	۱۲۹۸۳	۲۰۱۱۲۱	فصل هشتم: تامین مسکن
۳۲۰۶	۴۷۳۵	۳۶۶۴	۲۵۵۶	۱۴۲۱	۱۸۵۹	فصل نهم: حفاظت محیط زیست
۱۹۶۲۰	۱۲۲۸۷	۱۷۱۳۹	۱۰۰۰۶	۹۴۹۴	۷۴۸۲	فصل دهم: عملیات چند منظوره توسعه نواحی
۱۷۵۲۳	۳۹۱۷۷	۲۵۴۴۰	۲۳۰۲۹	-	-	فصل یازدهم: آموزش فنی و حرفه ای
۲۹۵۳۳	۸۳۱۱	۱۴۴۷۷	۴۰۰۰	-	-	فصل دوازدهم: آموزش عالی
۱۶۲۷	۳۰۰	۳۰۰	-	-	-	فصل سیزدهم: تحقیقات
۲۷۴	-	-	-	-	-	فصل چهاردهم: تعاون

ماخذ: سالنامه آماری استان خوزستان، ۱۳۸۳.

عملکرد اعتبارات عمرانی استان در بخش امور اقتصادی مشتمل بر ۱۳ فصل نیز در جدول (۵-۶) ارائه شده است. فصول ارائه شده در بخش امور اقتصادی به قرار زیر است:

فصل اول: کشاورزی

فصل دوم: منابع آب

فصل سوم: برق

فصل چهارم: صنایع

فصل پنجم: نفت

فصل ششم: گاز

فصل هفتم: معادن

فصل هشتم: بازرگانی

فصل نهم: راه و ترابری

فصل دهم: پست و مخابرات

فصل یازدهم: جهانگردی

فصل دوازدهم: علوم فنون هسته ای

فصل سیزدهم: منابع طبیعی

در سال ۱۳۸۳، سال پایانی برنامه عمرانی پنجساله سوم، کل اعتبارات عمرانی اختصاص یافته بر بخش امور اقتصادی خوزستان معادل ۶۴۲۹۲۶ میلیون ریال بوده که از این میزان اعتبار، ۳۲۳ میلیون ریال به فصل راه و ترابری، ۱۴۱ میلیون ریال به فصل منابع آب و حدود ۸۶ میلیون ریال به فصل کشاورزی اختصاص یافته بود و کمترین میزان اعتبار در این بخش متعلق به فصل معادن (۹۵۶ میلیون ریال) بوده است.

جدول (۵-۶): عملکرد اعتبارات عمرانی امور اجتماعی استان از محل درآمد عمومی به تفکیک

فصل (واحد: میلیون ریال)

۱۳۸۳	۱۳۸۲	۱۳۸۱	۱۳۸۰	۱۳۷۹	۱۳۷۵	شرح
۶۴۲۹۲۶	۵۹۳۱۲۵	۲۷۸۶۸۴	۲۸۶۶۰۶	۱۳۵۲۳۳	۹۵۳۶۶	جمع
۸۵۶۲۱	۹۴۲۶۴	۵۴۴۶۵	۸۹۷۸۴	۳۵۱۸۷	۴۷۴۹۳	فصل اول: کشاورزی
۱۴۱۵۳۲	۹۵۱۷۳	۵۲۶۰۱	۱۰۱۱۱۸	۴۸۱۱۵	۱۷۸۸۲	فصل دوم: منابع آب
-	-	-	-	۱۶۷۷	-	فصل سوم: برق
۲۳۹۳۴	۲۰۴۶۱	۲۴۱۶۵	۱۱۲۳۶	۱۳۸۶	۲۶۱	فصل چهارم: صنایع
-	-	-	-	-	-	فصل پنجم: نفت
-	-	-	-	-	-	فصل ششم: گاز
۹۵۶	۵۱۱	۳۲۵	۲۳۰	۲۰۰	۷۰	فصل هفتم: معادن
۱۴۰۷۰	۱۴۱۳۱	۲۵۰۰	۳۰۳۱	۳۶۲۳	۲۰۱۸	فصل هشتم: بازرگانی
۳۲۳۱۳۶	۲۹۹۱۱۵	۷۳۷۱۵	۷۲۶۵۳	۳۹۷۱۳	۲۶۴۹۴	فصل نهم: راه و ترابری
۱۸۳۱	۳۴۸۶	۳۰۵۲	۲۴۱۰	۱۵۴۰	۲۹۴۸	فصل دهم: پست و مخابرات
۸۸۴۱	۹۱۳۹	۷۰۰۲	۶۱۴۴	۳۷۹۲	-	فصل یازدهم: جهانگردی
-	-	-	-	-	-	فصل دوازدهم: علوم فنون هسته ای
۴۳۰۰۵	۵۶۸۴۵	۳۱۸۵۹	-	-	-	فصل سیزدهم: منابع طبیعی

ماخذ: سالنامه آماری استان خوزستان، ۱۳۸۳

• طرح‌های فرادست توسعه و عمران منطقه

نظریه پایه توسعه استان خوزستان

در راستای تحقق اهداف چشم انداز بلند مدت توسعه کشور، نظریه پایه توسعه ملی و جهت گیری های آزمایش سرزمین و با توجه به ویژگی های استان، مأموریت ها و وظایف اصلی استان به ترتیب بر پایه: " توسعه کشاورزی، صنایع سنگین، نفت و بازرگانی بین المللی " استوار خواهد بود. تکیه بر اولویت های فوق مانع بهره گیری از سایر توانمندیها و ظرفیتهای استان نخواهد بود.

بنابراین اصلی ترین راهبردهای توسعه استان به شرح زیر می باشد:

- تدوین استراتژی مناسب برای استفاده بهینه از میادین نفت و گاز در این استان جهت تقویت نقش منطقه ای کشور.
- توسعه صنایع در استان با اولیوت صنایع شیمیایی و پتروشیمی، متالوژی و ذوب فلزات، حمل و نقل، الکترونیک، غذایی (با قابلیت صادرات به کشورهای حاشیه خلیج فارس و با توجه به تولیدات عمده کشاورزی) صنایع کانی غیر فلزی.
- توسعه فعالیت های کشاورزی با توجه به وضعیت آب و خاک استان در زیربخش های زراعت با محصولاتی نظیر: نیشکر، دانه های روغنی ، ذرت و محصولات جالیزی، باغداری با محصولاتی نظیر: خرما و مرکبات، دامداری و پرورش آبزیان (با تولید طیف متنوعی از محصولات) و نیز ارتقاء سطح فن آوری، اصلاحات ساختاری و مدیریتی و حل مسائل توسعه بخش.
- توسعه زیرساخت ها و شبکه های مرتبط با انرژی با توجه به میادین غنی نفت و گاز این استان که همواره در تعیین منطقه ای و بین المللی کشور مؤثر بوده و خواهد بود.
- ضرورت تجعیز و گسترش امکانات و شبکه های حمل و نقل کالا و مسافر و انرژی با توجه به دسترسی به آبهای آزاد و قرارگیری در نقطه آغازین محور غربی کریدور ارتباطاتی شمال و جنوب و تقویت امکانات تجهیزات بخش بازرگانی با توجه به موقعیت و امکانات ارتباطی استان.

- افزایش امکانات تجهیزات و تسهیلات بازرگانی برای ترانزیت کالا، مسافر و انرژی در جهت بهره برداری از موقعیت منطقه ای کشور با توجه به قرار گرفتن استان در مسیر کریدورهای شرقی - غربی (محورهای ارتباطی سرخس - دوغارون - بازرگان و سرخس - دوغارون - خسروی) و شمالی - جنوبی (محورهای سرخس-دوغارون- چابهار و سرخس- بندرعباس) و طیف فعالیت های بازرگانی و صنعتی و همچنین وجود منطقه ویژه سرخس و انتخاب مشهد به عنوان یکی از مراکز ملی تخلیه کالا.

- تقویت امکانات و خدمات مورد نیاز توسعه سیاحت و زیارت با توجه به جذابیت روزافزون آتان قدس روضی و افزایش زائران از کشورهای منطقه.

- آمایش مرزهای استان.

- ارتقاء تجهیزات و توسعه فرودگاه مشهد جهت تبدیل به هاب هوایی.

- تقویت مراکز آموزشی و تحقیقاتی مشهد همراه با تعامل با دانشگاه های معتبر خارجی به منظور دستیابی به مرزهای جدید دانش و فن در رشته های کشاورزی، علوم پایه، علوم انسانی و عملکرد ملی صرفاً در رشته پزشکی و تأمین نیروی انسانی مورد نیاز کشورهای منطقه و استان های همجوار.

- توسعه آموزش های فنی و حرفه ای با توجه به الزامات توسعه و گرایش های تخصصی فعالیت ها در استان.

با توجه به نقش وظایف تعیین شده برای استان در عرصه ملی و توان آن در پذیرش فعالیت های

جدید و جمعیت، تحولات جمعیتی استان تا سال ۱۴۰۰ به شرح زیر خواهد بود:

- سهم استان در اشتغال بخشهای صنعتی و به ویژه خدماتی نسبت به سهم کنونی آن در کشور افزایش خواهد یافت.

- سهم جمعیت استان نسبت به کل جمعیت کشور، اندکی افزایش خواهد داشت و سطح جمعیت آن به بیش از ۹ میلیون نفر خواهد رسید.

- با توجه به ترکیب مشاغل پیش بینی شده و توان جوامع روستایی در نگهداشت جمعیت، نسبت شهرنشینی در این استان به بیش از ۷۰ درصد خواهد رسید.

• مروری بر طرحهای گردشگری استان خوزستان:

استان خوزستان یکی از بر جسته ترین استان های کشور در زمینه گردشگری و صنعت به حساب می آید . موقعیت ویژه جغرافیایی ، پتانسیل بالقوه کشاورزی و وجود واحدهای کشت و صنعت بزرگ از یک سو و صنایع مادر مستقر در منطقه (مانند فولاد ، پتروشیمی و سایر) از سوی دیگر جاذبه ی بالایی را برای سفر های تجاری و صنعتی (اعم از داخلی و خارجی) به منطقه فراهم ساخته است ، از این رو اغلب مجموعه های اقامتی و پذیرایی منطقه از ضریب اشغال بسیار بالایی در اغلب فصول سال برخوردار بوده و علی رغم اینکه بسیاری از صنایع منطقه مجموعه های اقامتی مستقل و اختصاصی در اختیار دارند ، توان و تقاضای خدمات اقامتی و پذیرایی در این استان همچنان بالا برآورد می شود . علاوه بر جاذبه های صنعتی و تجاری ، این استان از نظر جاذبه های فرهنگی و تاریخی نیز از غنی ترین استان های کشور محسوب می گردد .

از سوی دیگر وجود مناطق عملیاتی جنگ تحمیلی باعث شده هر ساله هزاران نفر از دوستداران این آثار به این منطقه سفر کنند .

تعداد آثار و ابنیه تاریخی موجود در این استان از کلیه قرون و اعصار از جاذبه های استان به شمار می روند که در کنار نخلستان های وسیع دشت های جنوب هر بیننده ای را به خود جلب می کند .

در این خصوص می توان از زیگورات چغازنبیل (با شهرت جهانی) ، ایوان کرخه ، بقایای کاخ آپادانا و تپه های باستانی شوش ، پل های باستانی (والرین ، شادروان ، کسری ، بندبکان) ، مجموعه آبشارها و بند شوشتر ، مقبره دانیال نبی ، موزه شوش و قلعه باستان شناسان و مسجد جامع شوشتر ، بقعه امام زاده عبدالله ، بقعه صاحب الزمان ، نقش ارژن و مجسمه سردار پارتی ، آثار باستانی شهر بهبهان ، محوطه باستانی ارجان در کنار رودخانه مارون ، مسجد جامع بکان و حمام غله بکان ، آثار باستانی رامهرمز ، طاق نصرت ساسانی و آرامگاه هرمز قلعه و ... نام برد .

• مروری بر طرح های گردشگری در منطقه

۱,۱,۱. طرح آزمایش سرزمین

بخش گردشگری و میراث فرهنگی در طرح آزمایش سرزمین از دو جنبه راهبردهای بلند مدت و همچنین راهبردهای سازماندهی فضایی مورد بررسی واقع شده است. بعضی از راهبردهای بلند مدت توسعه ای به شرح زیرند:

- حفظ، احیاء و توسعه کلیه امکانات و جاذبه های گردشگری و میراث فرهنگی و تبدیل این بخش به عنوان یکی از بخش های اصلی درآمد زای کشور و استفاده از آن در تقویت پیوند با سایر ملل.
- جلب سرمایه های خارجی و داخلی برای ایجاد تسهیلات و تجهیزات گردشگری در تمام نقاط جاذب گردشگری کشور.
- ایجاد هماهنگی بیشتر میان وزارت مسکن و شهرسازی، سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور، سازمان میراث فرهنگی و جهانگردی و وزارت کشور در سطح ملی از یکسو و استانداری ها، فرمانداری ها، شوراهای شهر و شهرداری در سطوح منطقه ای و محلی از سوی دیگر در جهت حفظ میراث فرهنگی شهرها و ایجاد شرایط مناسب قانونی، اجتماعی و فرهنگی برای جذب جهانگردان به آنها.
- رونق بخشیدن به صنایع و خدمات مرتبط با گردشگری.
- ایجاد و تقویت رشته مدیریت میراث فرهنگی و گردشگری به عنوان یک دوره آموزشی بین رشته ای با همکاری گروه های علوم اجتماعی، تاریخ، باستان شناسی، هنر و زبانهای خارجی.
- تدوین قوانین جدید ساخت و ساز در شهرها با همکاری متخصصان میراث فرهنگی و گردشگری جهت حفظ جاذبه های گردشگری و بافت های ارزشمند تاریخی.
- به منظور ساماندهی فضایی قلمروهای گردشگری راهبردهای زیر ارائه شده است :
- تدوین قوانین جدید برای جلوگیری از انحطاط محیط زیست و فضای اجتماعی سواحل دریای مازندران و اجرای دقیق آنها توسط استانداردها با همکاری قوه قضائیه.
- از میان بردن ریشه ای عوامل ایجاد نا امنی برای گردشگران خارجی.
- توجه ویژه به بازسازی بافت های شهری و خدمات گردشگری در شهرهای زیارتی.

افزون بر این طرح آزمایش سرزمین ۶ قلمرو به عنوان قلمروهای اصلی توسعه گردشگری پیشنهاد

شده اند :

۱. سواحل معتدل و جنگل های سرسبز خزر.
۲. رشته کوه های البرز و زاگرس.
۳. محور شرقی و غربی (مشهد، نیشابور، سبزوار، شاهرود، دامغان، سمنان، تهران، ری، قزوین، زنجان، تبریز، ارومیه و ماکو).
۴. محور شمالی و جنوبی (ساری، تهران، قم، کاشان، اصفهان، یزد، کرمان، شیراز و بندر عباس).
۵. منطقه خوزستان^۱.
۶. نوار ساحلی جنوب.

اگرچه طرح فوق منطقه خوزستان را یکی از قلمروهای اصلی توسعه گردشگری معرفی نموده ولی در راهبردهای توسع استان خوزستان، این امر نادیده انگاشته شده است.

ضروریست گفته شود که محدوده منطقه خوزستان در طرح کالبدی منطقه ای شامل دو استان خوزستان و کهگیلویه و بویر احمد است که با محدوده منطقه خوزستان طرح آزمایش متفاوت است.

این موضوع به این دلیل عنوان شد که تأکید شود یکی از پایه های توسعه استان کهگیلویه در طرح آزمایش سرزمین مبتنی بر توسعه گردشگری این استان است. علت نیز در قابلیت های طبیعی و جاذبه های ناشی از تنوع اقلیم، حیات وحش، آبشارها، رودخانه ها، تالاب ها و جنگل های فراوان استان است.

۱- منطقه خوزستان در طرح آزمایش سرزمین شامل دولستان، خوزستان و چهار محال و بختیاری است.

طرح‌های سازمان میراث فرهنگی و گردشگری

سازمان میراث فرهنگی و گردشگری استان های منطقه با عنایت به واپس ماندگی صنعت گردشگری برنامه هایی را برای آینده در دست اجرا دارند.

رئوس این برنامه ها برای استان خوزستان مواردی بشرح زیر است :

۱. تبدیل تالاب بین المللی شادگان به یکی از قطب های گردشگری استان. وجود روستاهای دیدنی در پیرامون تالاب، پرندگان مهاجر و زندگی گونه های کمیاب پرندگان و جانوارن در این تالاب و نیز نزدیکی به جزیره مینو از عوامل انتخاب این مکان به عنوان قطب گردشگری است.
۲. بنای معبد چغازنبیل، بقایای تمدن و فرهنگ ایلامی در موزه هفت تپه، شهر تاریخی شوش و جاذبه های طبیعی مانند پناهگاه حیات وحش و مناطق حفاظت شده دز و کرخه مجموعه ای از جاذبه های گردشگری را گرد هم آورده اند. از این رو این منطقه نیز به عنوان یکی از قطب های گردشگری منطقه در نظر گرفته شده است.
۳. ساحل خلیج فارس به ویژه در منطقه هندیجان یکی از قطب های گردشگری استان خوزستان است. هندیجان بیش از ۲۰۰ کیلومتر مرز ساحلی با خلیج فارس دارد که برخی از مکان های این مسیر چشم انداز فوق العاده زیبایی به آب های خلیج فارس دارند.
۴. دریاچه سد دز به عنوان مرکز ورزش های آبی معروف شده است. این منطقه با نزدیکی به جاذبه های ساحل دز و کرخه در اندیمشک و آثار تاریخی متعدد شهرستان دزفول یکی دیگر از قطب های گردشگری استان خوزستان است.
۵. شهرستان شوشتر آثار تاریخی بسیاری مانند انواع سازه های آبی، پل ها و بندها را در خود جمع کرده و به این اعتبار از قطب های گردشگری استان خوزستان به شمار می رود.
۶. بقعه سر مسجد و برد نشانده در مسجد سلیمان از دیگر قطب های گردشگری استان خوزستان در نظر گرفته شده است.

۷. در شهرستان بهبهان آثار مهمی مانند تنگ تاریخی تکاب (محل نبرد آریوبرزن و اسکندر مقدونی)، شهر تاریخی ارجان که گنجینه ارزشمند پادشاهان ایلامی است و همچنین سد مارون که از بزرگترین سدهای کشور است آن را در ردیف قطب های آینده گردشگری استان قرار داده است.

۸. جاذبه های طبیعی و تاریخی شهرستان ایذه و باغ ملک سبب شده که توسعه زیر ساخت ها و تسهیلات گردشگری این دو شهرستان در برنامه های آینده سازمان میراث فرهنگی و گردشگر گنجانده شود و این دو شهرستان نیز به عنوان قطب های گردشگری در نظر گرفته شوند.

برنامه های سازمان میراث فرهنگی و گردشگری استان کهگیلویه و

بویر احمد نیز متنوع است:

۱. تعیین ۳۰ نقطه روستایی و دیدنی علاوه بر روستاهایی که پیشتر عنوان شدند، به دلیل داشتن جاذبه های طبیعی - تفریحی به عنوان مراکز توسعه گردشگری روستایی. همه این نقاط مگر آبشار کمردوغ در فاصله کمتر از ۵۰ کیلومتری شهر یاسوج (تنگ خرم ناز، تنگ سرخ، تنگ تامرادی، باغ تفریحی محمودی، روستای مختار،...) شهر سی سخت (کریک، کوخدان،...) شهر گچساران (شلان دون، باشت، امازاده جعفر،...) و شهر دهدشت (رودخانه مارون سوق، آبشار طسوج، دریاچه الوان - لیکک،...) قرار دارند.

۲. ایجاد مرکز اطلاع رسانی گردشگری در شهرستان دنا و کهگیلویه.

۳. ایجاد کمپینگ پارک جنگلی یاسوج (تپه نورالشهدا)، کمپینگ بندان سی سخت.

۴. احداث باغ ملی به وسعت ۲۰ هکتار در شهر سی سخت.

۵. توسعه توان گردشگری شهر توریستی سی سخت در ۳۵ کیلومتری شهر یاسوج.

۶. احداث خانه فرهنگ عشایر ایران در پارک جنگلی یاسوج.

۷. ایجاد موزه نفت در گچساران و ...

۸. ایجاد و راه اندازی دهکده توریستی کریک در ۲۰ کیلومتری سی سخت.

۱۷,۶. یادمان دفاع مقدس

از اقدام های ویژه ای که بر اثر همکاری تنگاتنگ بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش های دفاع مقدس (ستاد مرکزی راهیان نور) با کارشناسان طرح کالبدی منطقه جنوب غربی امکان پذیر شد، تهیه فهرست و نقشه آثار و یادمان های جنگی تحمیلی است. طی جلساتی با مسؤولان و کارشناسان بنیاد، هدف طرح کالبدی از انتقال این آثار و یادمان ها به نقشه های طرح تشریح شد و تقاضا شد که کارشناسان بنیاد حریم همه آنها را بر روی نقشه های ۱:۵۰,۰۰۰ توپوگرافی نیروهای مسلح ترسیم کنند تا همراه با فهرست و احیاناً مقررات برخورد با آنها در اسناد طرح کالبدی انتشار یابد. باشد که همین امر بر آگاهی از موقعیت یادمان ها بیفزاید و در نتیجه در حفاظت آنها مرثر باشد.^۱ بنا به اظهار مسؤولان بنیاد به هنگام اجرای طرح های گوناگون این آثار مورد توجه قرار نگرفته و گاهی تخریب می شوند. در نقشه های ۱۷-۲۱ الی ۱۷-۲۳ یادمان های منطقه در سه بخش شمالی، میانی و جنوبی استان خوزستان نشان داده شده است. جمع مساحت ۱۵۲ یادمان استان خوزستان ۲۳,۸۸۷ هکتار است. گسترده ترین یادمان محدوده ای شامل نهر عرایض، پل نو، شهرک ولیعصر و پاسگاه های خین، نهر یوسف، مؤمنی به مساحت نزدیک ۴ هزار هکتار است که در غرب و شمال غربی شهر آبادان واقع شده است (نقشه ۱۷-۲۳). بنیاد حفظ آثار و ارزشهای دفاع مقدس این یادمان ها را به دو گروه درجه یک و درجه دو تقسیم نموده است. گروه درجه دو خود به دو گروه الف و ب تقسیم می شود. ضوابط و مقررات مربوط به این یادمان ها در فصل سی ام گزارش حاضر آمده است. در جدول ۱۷-۶ فهرست یادمان ها به تفکیک نواحی گوناگون و درجه بندی آنها آمده است.

طرح جامع جهانگردی

در طرح جامعه جهانگردی کل کشور به هفت منطقه تقسیم شده است. منطقه خوزستان در این طرح شامل استان های خوزستان و چهار محال و بختیاری است. (استان خوزستان در منطقه ۴ یا منطقه پایتخت باستانی جای گرفته و استان کهگیلویه و بویر احمد در منطقه ۵ یا منطقه قلب پارس قرار داده شده است).

نظر به تشابه قابل ملاحظه اقلیمی استان کهگیلویه و بویر احمد با استان چهار محال و بختیاری از منظر جاذبه های طبیعی می توان با اغماض منطقه ۴ طرح جامع گردشگری را با محدوده

طرح کالبدی منطقه خوزستان همسان انگاشت. آنگاه چشم انداز این طرح را در زمینه های جذب گردشگر داخلی و خارجی برای منطقه خوزستان در زمان حال و آینده به چند گروه تقسیم بندی کرد :

- استفاده از تعطیلات تابستانی و زمستانی به تناسب جاذبه های کوهستانی و ساحلی موجود در این منطقه
 - سفرهای تجاری و شغلی به تناسب فعالیت های اقتصادی موجود در شهرهای عمده منطقه.
 - شرکت در گردهمایی ها و همایش ها و مناسبت های مختلف با توجه به امکانات موجود در شهرهای عمده منطقه
 - مشاهده آثار و اماکن دیدنی و پر جاذبه با توجه به نوع و اهمیت جاذبه های فرهنگی یا طبیعی و یا کشاورزی موجود در منطقه
 - سفرهای اکتشافی و ماجراجویانه با توجه به محل های طبیعی موجود در منطقه مثلاً راه پیمایی و کوه پیمایی.
 - استراتژی خاص اهداف توسعه گردشگری در سرح بشرح زیر مقرر گردیده است :
 - استراتژی توسعه منابع گردشگری
- بر اساس مطالعه منابع گردشگری منطقه، در کوتاه مدت تا سال ۲۰۰۵ باید الویت به توسعه آن دسته از منابع داد که قبلاً در برنامه فعالیت های گردشگری ملی و بین المللی جای گرفته اند و ظرفیت توسعه بیشتر را دارا می باشند. نمونه هایی از این قبیل جاذبه ها عبارتند از :
- فعالیت های مربوط به شهرهای مهم استان ها (مانند اهواز، یاسوج) و به عنوان مراکزی جهت فعالیت های بازرگانی، اقتصادی، صنعتی، دولتی، از قبیل گردهمایی ها و سایر مناسبت های ملی و بین المللی.
 - آثار باستانی شهرهای قدیمی مانند شوش، شوشتر و دزفول.
 - آثار باقی مانده از خرابی های جنگ جهانی عراق یا ایران و یادبودهای موجود در استان خوزستان.
 - نقاط دیدنی و سیاحتی تابستانی و زمستانی موجود در استان کهگیلویه و بویر احمد.

توسعه موثر این قبیل منابع توریستی امکان افزایش تورهای متنوع و جذب گردشگران مختلف در تمام مدت سال را برای منطقه فراهم می‌سازد. همچنین باید در مورد منابع توریستی که قابلیت اجرایی توسعه پایدار در آنها وجود دارد نیز طرح‌های میان مدت تنظیم شود. این قبیل جاذبه‌ها عبارتند از :

- اماکن مناسب برای گذراندن تعطیلات و انجام ورزش‌های مختلف زمستانی در استان کهگیلویه و بویر احمد.
- اماکن و مراکز مخصوص برای برگزاری کنفرانس‌ها و سمینارها و نمایشگاه‌ها و جشنواره‌ها.
- مناظر و چشم‌اندازها و دیدنی‌ها موجود در نواحی ساحلی و صحرایی و کوهستانی.
- جاذبه‌های کشاورزی و صنعتی از قبیل نخلستان‌های خرما و باغستان‌ها و کشتزارها و یا تأسیسات صنعت نفت.
- زیارتگاه‌ها
- روستای سنتی و قدیمی و چگونگی سبک زندگی روستایی و فرهنگ ایلایی یا صنایع دستی و موسیقی و غذاهای محلی و آداب و سنن خاص آنها.
- دریاچه‌های مصنوعی از قبیل دریاچه پشت سد دز.
- در میان مدت طرح جامع گردشگری برنامه‌های زیر را برای منطقه پیش‌بینی کرده است.
- توجه عمده در امر توسعه منابع گردشگری می‌بایست معطوف به تثبیت برنامه توسعه پایدار منابع مورد بهره‌برداری فعلی و به اجرا درآوردن طرح‌هایی به منظور توسعه منابعی که مستعد توسعه در کوتاه مدت تشخیص داده شده‌اند.
- طرح و برنامه ریزی برای توسعه برخی از جاذبه‌های توریستی حساس تر برای توسعه در دراز مدت
- جاذبه‌های توریستی که پس از برنامه ریزی دقیق و موثر برای توسعه درازمدت مناسب هستند عبارتند از :
- سلسله جبال زاگرس و نواحی ساحلی و مناطق حفاظت شده.
- توسعه بیشتر روستاهای سنتی و فرهنگ‌های ایللی.
- شکارگاه‌های واقع در بعضی از مناطق حیات وحش.
- نواحی ساحلی و کرانه‌ای رود کارون و خلیج فارس.

طرح پردیسان

طرح پردیسان به عنوان یکی از مهمترین برنامه های در دست اجرای سازمان میراث فرهنگی و با توجه به وظایف قانونی تعیین شده در قانون بودجه اهداف متنوعی را تعقیب می کند :

۱. حفظ و نگهداری آثار یا ارزش تاریخی و فرهنگی.
 ۲. گسترش گردشگری از طریق تشویق گردشگران خارجی و ایرانی به اقامت در ابنیه تاریخی و آشنایی با زیباترین جلوه های معماری بومی ایران.
 ۳. تشویق طراحان و معماران جوان به آشنایی بیشتر با مقوله میراث فرهنگی و طراحی در بافت های تاریخی و بالا بردن سطح آگاهی آنها.
 ۴. تلاش جهت احیاء جزئیات اجرایی و تکنیک های ساخت معماری بومی و معرفی مجدد آن در سطح کشور.
 ۵. نشان دادن توانایی و ظرفیت های موجود در معماری بومی ایران در تطابق با نیازهای امروز.
 ۶. بر پایی مجدد نظام آموزشی معماری بومی ایران.
 ۷. ایجاد پیوند بین یادگارهای تاریخی و زندگی امروزی از طریق تشویق مردم عادی به اقامت در بناهای تاریخی.
 ۸. اشتغالزایی.
 ۹. توسعه اجتماعی - فرهنگی بافت تاریخی در نقاط انتخاب شده.
- در طرح پردیسان به منظور سازماندهی مناسبتر خدمات و فراهم آوردن امکان برنامه ریزی دقیق تر و جمع بندی طرح در قالب یک برنامه جامع، ۳۸ بنای انتخابی در قالب ۵ مسیر یا محور عمده انتخاب و مرمت می گردند. مسیرهای انتخاب شده عبارتند از :
۱. مسیر شمالی جنوبی که از بازرگان و متکو در مرز ایران و ترکیه آغاز شده و در نهایت به کرمان در جنوب ایران ختم می شود.

۲. مسیر شرقی غربی که از مرز مشترک میان ایران، افغانستان و ترکمنستان آغاز و به مرز ایران و عراق و قصر شیرین ختم می شود.
۳. مسیر کناره خلیج فارس
۴. مسیر کناره خزر
۵. مسیر کویر شمالی ایران

مسیرهای فوق در نقشه شماره ۱-۱ مشخص شده اند. همانگونه که ملاحظه می شود با توجه به اهمیت و ویژگی ممتاز سرزمین خوزستان و یادمان های تاریخی و ارزشمند این سامان همانند شوش و معبد چغازنبیل که یک اثر جهانی محسوب می شود در برنامه ریزی و مسیر یابی های طرح پردیسان، این منطقه مورد توجه واقع نشده است.

• مروری بر طرحهای بخش کشاورزی در استان خوزستان:

آمایش سرزمین:

راهبردهای بلندمدت توسعه:

توسعه بخش کشاورزی با اهداف استراتژیک تامین امنیت غذایی و توسعه صادرات

-افزایش تولید محصولات کشاورزی با اولویت تامین نیازهای عمده مصرفی کشور و در محصولات

اساسی شامل گندم، ذرت، جو، برنج، دانه های روغنی، علوفه، نیشکر و چغندر قند با تاکید بر تقویت روابط

بخش کشاورزی و بخش بازرگانی جهت تنظیم سیاست تهای تولید، صادرات و واردات متناسب با شرایط

اقتصاد جهانی

-استفاده هر چه بیشتر از اقلام دارای مزیت نسبی کشور از جمله محصولات باغی و آبزیان) خاویار و

میگو (و گیاهان زینتی و دارویی با هدف صادرات)

اولویت تامین خوراک دام و علوفه در جهت افزایش پروتئین از فرآورده های دامی با هدف تامین امنیت غذایی

افزایش کیفیت محصولات کشاورزی و توجه به صنایع تبدیلی و بسته بندی جهت بالا بردن توان رقابت در بازارهای جهانی

ساماندهی بازار محصولات کشاورزی در قالب سازوکارهای تجارت مدرن از جمله تشکیل بورس

انجام اقدامات اصلاحی تجهیز و نوسازی اراضی زراعی و باغی (و بالا بردن ضریب مکانیزاسیون محصولات کشاورزی)

اصلاح نظام بهره برداری با توجه خاص به ضرورت مقابله با روند خردشدن اراضی زراعی و تسهیلات لازم برای بهینه

سازی واحدهای تولید از نظر مقیاس مناسب برای ارتقاء سطح فن آوری و افزایش راندمان تولید

استفاده بهینه از منابع آب و کاهش تلفات آب با استفاده از گسترش سیستمهای نوین توزیع و آبیاری تحت فشار

بهبود مدیریت، ارتقاء آموزش و ترویج، ایجاد نظام اطلاعات کشاورزی و تقویت جریان سرمایه گذاری

توسعه بخش کشاورزی مبتنی بر دانش و فناوری های نوین به گونه ای که با تغییر ترکیب اشتغال از

نیروی کار ساده به نیروی کار متخصص و ایجاد رشت های جدید شغلی متناسب با فناور یهای نوین و

حذف رشته های شغلی سنتی و کاهش سهم این بخش در ساختار اشتغال کشور، تعداد کل شاغلین

بخش تغییر نکند.

تلاش د تولیدی این بخش جهت حرکت های درونی و تغییر ساختار فعالیتها در درون بخش و افزایش کیفیت توان

راهبردهای سازماندهی فضایی:

– طراحی خصوصی، تشکل های تولیدکنندگان کشاورزی و نهادهای دولتی و استقرار نظام سلسله مراتبی خدمات پشتیبانی تولید با استفاده از امکانات و توان بخش

– فشرده سازی هر چه بیشتر کشت در نواحی شهرها و هدایت کشت در این نواحی در جهت تخصصی شدن

تعیین میزان سطح زیر کشت و الگوی کشت متناسب با مزیت نسبی منطقه و قابلیت تولید

– دیم کاری در اراضی با شیب کمتر از ده درصد

تراس بندی اراضی حاشیه ای دره های کوهستانی و اراضی دامنه ای و اختصاص آن به کشت علوفه و درختان میوه

توسعه کشت گلخانه ای و آب کشت، به ویژه در مناطق خشک و کم آب

توسعه کشت علوفه در اراضی کوچک و پراکنده در نواحی کوهپایه های و مناطق بیابانی در جهت

فعالتهای دامپروری بجای کشت غلات

ایجاد پرواربندی کوچک و بزرگ در نواحی کوهپایه ای

توسعه آبرزی پروری در نواحی ساحلی و تجهیز ناوگان صید ماهی جهت افزایش صید از دریا

استفاده تلفیقی از منابع آب جهت فعالیت های آبرزی پروری و زراعت متناسب با سیستم هیدرولوژی در

حوضه ها

بر اساس این سازماندهی محصولات تعیین شده برای کشت در استان خوزستان به شرح زیر می باشد:

زراعت:

غلات: در کلیه حوضه های استان

دانه های روغنی: عمدتاً در حوضه های کرخه، مارون جراحی، زهره و هندیجان

شلتوک: عمدتاً در حوضه های زهره و هندیجان

نباتات علوفه ای: عمدتاً در حوضه های کرخه، دز، کارون، مارون، جراحی، زهره و هندیجان

حبوبات: عمدتاً در حوضه های کرخه، دز، کارون، مارون، جراحی، زهره و هندیجان

گیاهان دارویی: در تمام حوضه ها

سیب زمینی: در کلیه حوضه ها

باغبانی:

نخیلات: عمدتاً در حوضه های مرزی غرب، کارون، مارون، جراحی، شاپور دالکی

مرکبات: عمدتاً در حوضه های مرزی غرب، دز، شاپور دالکی

دامپروری:

پرورش دام سبک

پرورش طیور صنعتی در مناطق کمتر مستعد تولید علوفه و پرورش دام

در این طرح بر پرورش دام سنگین در منطقه خوزستان توصیه نشده است.

آبزیان:

در سدها، حوضچه ها و استخرهای ذخیره آب کشاورزی در کلیه حوضه ها

• مروری بر طرحهای بخش حمل و نقل و راه و ترابری استان خوزستان:

راهبردهای بلند مدت توسعه

– تقویت و تجهیز محورهای ارتباطی با در نظر گرفتن چشم انداز افزایش جمعیت و فعالیت های اقتصادی

کشور با اولویت افزایش سهم نسبی راه آهن در جابجایی بار و مسافر

– افزایش سهم شبکه بزرگراهی در شبکه جاد های

- رفع گلوگاههای محدود کننده سرعت، ظرفیت و ایمنی به منظور افزایش کارایی شبکه
- توسعه هماهنگ شبکه ریلی همگام با افزایش ناوگان با اولویت شبکه راه آهن برقی توام با کاهش زمان

سفر

- تامین ظرفیت مناسب در ناوگان حمل و نقل دریایی در جهت افزایش سهم کشور در حمل و نقل

دریایی

- بستر سازی برای تبدیل فرودگاههای منطقه ای به هاب هوایی
- پذیرای رقابت توان افزایش جهت (کشور از عبور) المللی بین (کریدورهای) گذرگاههای کارایی ارتقاء - شبکه های رقیب
- ایجاد ظرفیت برای افزایش میزان ترانزیت بار و مسافر در راستای افزایش سهم کشور از تجارت بین المللی و استفاده از موقعیت ممتاز جغرافیایی کشور
- بهره گیری از ظرفیت فضایی کشور در جهت ارائه خدمات به پروازهای بین المللی عبوری
- افزایش ناوگان هوایی با تاکید بر اولویت استفاده از هواپیماهای متوسط و کوچک
- استفاده از فن آوری های نوین در راستای افزایش ایمنی، صرف هجویی در مصرف سوخت، سازگاری بامحیط زیست و افزایش سرعت جابجایی و در نهایت کاهش زمان و هزینه سفر
- زمینه سازی و تدوین قوانین و مقررات لازم در جهت جذب سرمایه گذاری های داخلی و خارجی و جهت گیری به سمت قیم تهای تعادلی
- کاهش عمر ناوگان در کلیه زیربخشها و افزایش ظرفیت متناسب با تقاضا
- توسعه حمل و نقل ترکیبی و ایجاد شرکت های حمل و نقل چند وجهی و کانتینری
- گسترش همکاریهای منطق های و بی نالمللی و شرکت در مجامع تخصصی بین المللی

استراتژی سازماندهی فضا

– تقویت و تجهیز گذرگاههای (ارتباطی بین المللی کشور در راستای بهره برداری از مزیت

منطقه ای کشور با اولویت های زیر:

محورهای عمده کریدور شمال – جنوب شامل:

محور بندر امام – بازرگان

– گسترش شبکه های بین منطقه ای و درون منطقه ای متناسب با ضرورت و الزامات اقتصادی و اجتماعی و نیازهای هر

منطقه

– ایجاد تناسب و پیوستگی بین مراکز هاب با شبکه های ارتباطی در جهت افزایش کارایی متقابل میان آنها

– تقویت و تجهیز بندر مستعد جهت تبدیل آنها به بندر دارای قدرت ایفای نقش هاب در راستای استفاده از موقعیت

منطقه ای کشور و پیوند بین بخش را هو ترابری با بخش های صنعت و بازرگانی با اولویت تبدیل بندرعباس و قشم به

مرکز ورود و توزیع بار و مسافر در منطقه

– افزایش ظرفیت حمل و نقل و ارتباطات جزیره قشم و اتصال آن به سرزمین اصلی

– تجهیز بندرچابهار به عنوان مدخل ورودی یکی از محورهای کریدور شمال – جنوب در راستای تقویت

محور شرق

– افزایش تراکم راهها در مناطق شرق و جنوب در راستای از بن بست خارج کردن مناطق حاشیه ای

– استفاده از حمل و نقل دریایی در مسیرهای ساحلی به منظور کاهش ترد دهای جاده ای

– فراهم سازی ارتباطات هوایی در مسیرهای منطق های از طریق پروازهای نقطه به نقطه

– افزایش کارایی کریدور شمال جنوب از طریق ایجاد خطوط هوایی بین المللی و فرودگاههای با امنیت

مطلوب

مروری بر طرحهای بخش صنعت و معدن در استان خوزستان:

راهبردهای توسعه بخش در نسد ملی آمایش سرزمین:

در راستای چه تگیری توسعه کشور که بر توسعه درو نزا و برو ننگر استوار است، توسعه صنعتی به دلیل قدرت ایجاد تحول در کل اقتصاد نه یک انتخاب بلکه یک ضرورت است که با رویکرد تامین و ارتقاء نیازهای داخلی و دستیابی به بازارهای بین المللی و با تکیه بر قابلیت ها و مزای تهای نسبی و رقابتی محقق میگردد. به همین منظور اولویت های صنعتی زیر به مثابه محورهای اصلی توسعه بخش صنعت مورد تاکید قرار میگردد:

- صنایع شیمیایی و پترو شیمی
- صنایع متالورژی
- صنایع پشتیبان و مرتبط با حمل و نقل
- صنایع الکترونیک
- صنایع کانی غیرفلزی

راهبردهای سازماندهی فضایی

- توسعه بخش صنعت در استانهای کشور بر مبنای استعدادها و مزای تهای نسبی و عملکرد ملی و بین المللی
- استقرار صنایع مبتنی بر فنآوری پیشرفته در شهرهای بزرگ و قطبهای اصلی صنعتی کشور و استقرار صنایع با سطح ف ناوری متوسط و پایین در شهرهای کوچکتر و نواحی جمعیت پذیر
- بکارگیری سیاست های تشویقی و رفع موانع استقرار صنایع در شهر کهای صنعتی به ویژه در مناطقی که با محدودیت های اراضی و یا زیست محیطی مواجه هستند
- اولویت استقرار صنایع صادراتی در نزدیکی کریدورها و مبادی ورودی و خروجی اصلی کشور
- توسعه صنعتی مناطقی که دارای مازاد ظرفیت های زیربنایی و استعداد استفاده نشده تولیدی م بیاشند
- توسعه فضایی فعالی تهای صنعتی با اولویت محورهایی که تعداد بیشتری از شهرهای کوچک را در

بردارند در جهت شک لگیری زنجیره های تولید میان قطبهای صنعتی.

- تعیین فعالیت های معدنی به عنوان فعالیت محوری در مناطقی که از استعدادهای ممتاز در سطح ملی برخوردارند.

- الزام به ارزیابی و رعایت ملاحظات زیست محیطی در استقرار صنایع در راستای پایداری توسعه

- اولویت توسعه بخش معدن و اکتشافات معدنی) حتی با مقیاس کوچک (در نواحی محروم و عقب مانده که از استعدادهای معدنی برخوردارند.

با توجه به راهبردهای فوق اولویت فعالیت های صنعتی و معدنی در استان خوزستان بصورت زیر خواهد بود:

۱- صنایع شیمیایی و پتروشیمی

۲- صنایع متالورژی

۳- صنایع حمل و نقل

در بخش معدن هیچفعالیتهایی به استان اختصاص داده نشده است.

• بازرگانی:

راهبردهای بلند مدت توسعه

افزایش سهم کشور در مبادلات بین المللی با تاکید بر ایجاد موازنه تجاری بر اساس اولویت بندی در

بازارهای تامین تقاضا و عرضه تولیدات

تقویت و تجهیز مبادی ورود و خروج کالا متناسب با سیستم ها و شبکه های بی نالمللی مبادلات بازرگانی

ارتقاء عملکرد، اصلاح شبکه ها و تجهیزیات مورد نیاز در مراکز تخلیه، نگهداری و توزیع کالا

لغو انحصارات و محدودیتهای غیرتعرفه ای و تقویت بخش خصوصی نسبت به سهم رو به رشد بخش دولتی

بستر سازی برای تقویت روابط تجاری یخ شهای تولیدی کشور با بازارهای داخلی و خارجی

ایجاد زمینه های لازم جهت ارتقاء سهم و نقش ترانزیتی کشور در تجارت جهانی

بستر سازی برای افزایش سهم صادرات غیر نفتی

تقویت خدمات بازرگانی نوین ، گسترش تجارت الکترونیک و ایجاد و گسترش جغرافیایی بازارهای بورس کالا

ساماندهی نظام توزیع و خرده فروشی کالا، جلوگیری از رسوب کالا در بنادر و گمرکات و ممانعت از

حمل و نقل مضاعف

راهبردهای سازماندهی فضایی:

– تقویت و تجهیز مبادی ورود و خروج کالا متناسب با کریدورها و شبکه همهای بین المللی ترانزیت کالا و

بازارهای عرضه و تقاضا با توجه به مزیت موقعیت منطق های کشور

– ارائه خدمات و پشتیبانی از مبادی ورود و خروج به منظور تقویت روابط بی ن فعالیت های بازرگانی و

بخش صنعت در جهت صادرات مجدد

– تاکید بر تمرکززدایی در نظام نگهداری و توزیع کالا با ایجاد مراکز تخلیه و توزیع کالا با عملکردهای

ملی و منطقه ای در محل تلاقی کریدورهای بین المللی حمل و نقل

– ارائه طیف کامل خدمات بازرگانی در مبادی ورودی و خروجی به منظور تمرکززدایی از مراکز خدمات بازرگانی در

مبادی ورودی و خروجی دریایی متناسب با نقش آنها در نظام واردات و صادرات کالا برای مصارف داخلی و عملکرد

ترانزیتی در سه سطح طبقه بندی شده اند که در استان خوزستان به شرح زیر می باشند:

الف – بنادر سطح ۱ (با ظرفیت بالای ۱۰ میلیون تن در سال) شامل بندر امام خمینی

ب – بنادر سطح ۲ (با ظرفیت ۲ تا ۱۰ میلیون تن) شامل بندر خرمشهر

ج – بنادر سطح ۳ (با ظرفیت زیر ۲ میلیون تن)

• محیط زیست و منابع طبیعی:

راهبردهای بلندمدت توسعه

انجام برنامه‌های زیست محیطی با توجه به حاصل توسعه همپایدار برای جلوگیری از بروز صدمات زیست محیطی
تعیین محدوده‌های ویژه زیستی، اکوسیستم‌های آبی، ساحلی و منابع طبیعی در پهنه سرزمین و صیانت
از آنها

ارتقاء فن‌آوری‌های لازم جهت کاهش آلودگی‌های آب، خاک، هوا، سرو صدا در مناطق شهری، صنعتی و
مناطق کشاورزی

اجرای طرح‌های مدیریت پسماندها و گسترش روش‌های بازیافت در شهرها و مناطق صنعتی

استفاده از فن‌آوری‌های پیشرفته در بکارگیری انرژی‌های پاک و جانشین

ارتقاء آگاهی‌های عمومی و جلب مشارک‌تهای مردمی در حفظ محیط زیست

ارزیابی طرح‌ها و پروژه‌های ملی با معیارهای زیست محیطی قبل از تصویب آنها

ارتقاء کمی و کیفی دانش و مهارت‌های فنی نیروهای متخصص در مسائل زیست محیطی با توجه به

شرایط محیطی کشور

الزام صناعی که باعث آلودگی آب میشوند به تجهیز به سیستم تصفیه فاضلاب

انجام طرح‌های مرتعداری، ایجاد تعادل در تعداد دام و ظرفیت مراتع، مشارکت دامداران در امر

بهره برداری از مراتع

انجام طرح‌های وسیع آبخیزداری در حوض‌های آبخیز کشور جهت حفاظت خاک و کاهش فرسایش و

تامین آب

کاهش مساحت اراضی تحت کشت دیم کم بازده و تبدیل آنها به مراتع جهت حفظ، افزایش ظرفیت و

اعمال مدیریت صحیح آنها

- بهره برداری از منابع طبیعی متناسب با ظرفیت و تحمل محیط و تجدید پذیری منابع طبیعی
- رعایت معیارهای زیست محیطی در توسعه یا ایجاد شهرها و شهرکهای با عملکرد صنعتی
- رعایت معیارهای زیست محیطی در احداث راههای جاده ای و ریلی

راهبردهای سازماندهی فضایی:

- ایجاد و توسعه مناطق ویژه زیستی به عنوان مناطق چندمنظوره برای حفاظت از گونه‌ها و مجموعه‌های طبیعی در مناطق حساس
- ایجاد تمهیدات لازم برای جلوگیری از ورود آلودگیها به مناطق ویژه زیستی
- جلوگیری از احداث شهرکهای صنعتی در بالا دست مناطق ویژه زیستی
- جلوگیری از عبور جاده از داخل مناطق ویژه زیستی
- رعایت معیارهای زیست محیطی در احداث سدها و جلوگیری از احداث سد بر روی رودخان‌های حساس
- حفاظت از مناطق IBA (مناطق مهم پرندگان) در تالابها (شبکه پرواز)
- رعایت استفاده اصولی از سموم دفع آفات و کودهای شیمیایی در مناطق زراعی

• ۱

• آموزش عالی و تحقیقات

راهبردهای بلند مدت توسعه:

- راهبردهای توسعه آموزش عالی در راستای ارتقاء جایگاه کشور به سطح اول علمی و فناوری در منطقه و تامین نیازهای علمی و فنی کشور در بخش‌های مختلف و در عرصه‌های: تولید علم و فن؛ انتقال و جذب فناوری و دانش؛ آموزش نیروی انسانی ماهر و خلاق؛ تحقیق و پژوهش و کاربردی کردن ایدها به شرح زیر است:
- شناخت جهت گیری‌های اصلی و موضوعات محوری در توسعه و اولوی‌تهای علمی و فنی کشور

- ارتقاء سطح کیفی نیروی انسانی متناسب با نیازمندیهای فرآیند توسعه
- بازنگری در سیاست‌ها و راهبردهای پژوهشی، فناوری و آموزشی و تدوین برنامه‌های جامع در این زمینه برای ارتقاء علمی کشور
- بازنگری در ساختار تحقیقات و پذیرش دانشجو در رشته‌های علوم انسانی
- اصلاح نظام پذیرش و ساختار هرم پذیرش دانشجو با توجه به نیازهای ملی کشور و تنوع فعالیتها- اصلاح و بهبود ساختار، محتوای دروس و روش‌های آموزش در راستای توسعه کیفی دانشگاه‌ها و تربیت نیروی خلاق
- اتخاذ تدابیر لازم برای ساماندهی و جهت‌دهی به فعالیت‌های پژوهشی کلیه دستگاه‌ها، نهادها و شرکت‌های دولتی و ترغیب دستگا‌ه‌های اجرایی به استفاده از نتایج تحقیقات
- تقویت و توسعه دوره‌های تحصیلات تکمیلی و ارتقای کیفیت علمی آنها
- افزایش و تقویت همکاری‌های بین‌المللی در عرصه‌های پژوهش و فناوری و گسترش تسهیلات لازم برای تبادل اطلاعات و نیروی انسانی با سایر کشورها
- اهتمام جدی به آموزش و گسترش زبان فارسی به ویژه در کشورهایی که علق‌ها و پیوندهای فرهنگی، تاریخی دیرین با ایران زمین دارند از قبیل افغانستان، تاجیکستان و شبه قاره هند
- سیاستگذاری برای ایجاد دانشگاه‌های خصوصی با مشارکت سرمایه‌گذاران اعم از داخلی و خارجی به خصوص در مناطق آزاد
- ۱- ایجاد فرصت‌های برابر در سطح کشور برای دستیابی نیروهای مستعد به دانش و فن
- اتخاذ تدابیر لازم به منظور افزایش ارتباط مابین فعالیتهای پژوهشی، تحقیقاتی دانشگاه‌ها و صنعت- تقویت همکاری‌های بین‌بخشی برای ایجاد زیربنای لازم و فراهم کردن شرایط مناسب در جهت ارتقاء و توسعه روش‌های آموزش مجازی و راه دور با تاکید بر مناطق دورافتاده و کمتر توسعه یافته

راهبردهای سازماندهی فضایی:

- تعیین سطوح مراکز آموزشی با توجه به گرایش فعالی تهای منطقه و حوزه عملکردی آن به شرح زیر:
- مراکز آموزشی با عملکرد بین المللی با هدف آموزش نیروی محقق و متخصص مورد نیاز کشورهای منطقه و توسعه ملی، افزایش سهم تولید علم و تحول بازار کار با تاکید بر پذیرش دانشجو در سطوح کارشناسی ارشد به بالا در شهرهای با عملکرد بین المللی.

- ایجاد گرایشهای آموزشی با عملکرد ملی با هدف تربیت نیروی انسانی متخصص در رشته های خاص که در سطح کشور به صورت محدود مورد نیاز است، در مراکز دانشگاهی با سابقه متناسب با گرایش های منطقه ای فعالیت ها. در این مراکز تاکید بیشتر بر پذیرش دانشجو در مقطع کارشناسی به بالا است.
- مراکز آموزشی با عملکرد منطقه ای با هدف تربیت نیروی انسانی متخصص به خصوص در مقطع کارشناسی، مورد نیاز استان و نواحی پیرامون در رشته های خاص.

• بهداشت و درمان

راهبردهای بلند مدت توسعه:

- تامین، حفظ و ارتقای سلامت افراد و جامعه
- ترویج الگوهای رفتاری سالم و افزایش آگاهی های بهداشتی مردم و کاهش رفتارهای پرخطر
- تدوین سیاست های لازم جهت تنظیم خانواده و تحدید موالید
- تقدم پیشگیری بر درمان، به منظور کنترل و ریشه کنی بیماری های واگیردار
- ایجاد و توسعه بیمه های سلامت نگر و تاکید بر روش های پرداخت سرانه و نظارت بر عملکرد نظام بیمه درمان کشور
- تقویت هماهنگی بین بخشی به خصوص برای گسترش کمی و کیفی نظارت بر بهداشت و امنیت مواد غذایی، دارویی، بهداشتی و آرایشی و ارتقای شاخص ها و عوامل موثر در بهداشت و ایمنی محیط های

خصوصی و عمومی با تاکید بر دسترسی آب آشامیدنی سالم و کنترل آلودگی یهای صوتی، شیمیایی و
- ایجاد و توسعه محی طهای حمایتی سلامت جسمی، روانی و اجتماعی با تاکید بر حفظ کرامت انسانی و حقوق مدنی بیماران و مشارکت با سایر بخش ها برای تامین نیازهای اساسی آنها
- اصلاح ساختار نظام سلامتی جامعه در راستای ایجاد یک نظام پاسخگو برای ارائه خدمات سلامتی به

آحاد مردم

- وضع قوانین برای حمایت از اقشار آسی پذیر از قبیل زنان، افراد ک مدرآمد، معتادین و کودکان و نوجوانان

- ایجاد تمرکز و یکپارچگی در امر سیاستگذاری، نظارت و ارزشیابی با تولید وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و ارتقاء نظامهای نظارتی

- تغییر الگوها و اولوی تهای سرمایه گذاری در زمینه منابع فیزیکی، نیروی انسانی و فناوری

- بازسازی و توسعه صنایع دارویی کشور و بهبود کمی و کیفی تولید دارو و مواد بیولوژیک و توجه به مزیت های نسبی کشور در زمین ههای تولید داروهای گیاهی و طبیعی

- طراحی و عملیاتی کردن نظام جامع اطلاعات در بخش سلامت

- تاکید بر واگذاری ارائه خدمات سلامت به بخش غیردولتی با بهر هگیری از نظام مناسب خرید خدمت، به منظور افزایش کارایی و بهبود مستمر کیفیت خدمات

- ایجاد و تقویت ساختارهای مناسب دولتی و غیر دولتی برای آمادگی در مقابله با حوادث طبیعی و سوانح و کاهش عوارض ناشی از آن

- عادلانه ساختن دریافت خدمات سلامت برای آحاد جامعه و تامین منابع مالی مورد نیاز برای مراقبت های اولیه بهداشتی

- طراحی و استقرار نظام جامع مدیریت خدمات درمانی کشور با تاکید بر تخصی ص بهینه منابع و در نظرگرفتن سطح بندی، نظام ارجاع و

- ایجاد زمینه مشارکت همه جانبه سالمندان در فرآیند توسعه کشور
- مشارکت عادلانه مردم در تامین هزینه های بخش سلامت
- حضور فعال در بازارهای جهانی خدمات سلامت و پزشکی
- ایجاد و بهبود سازوکارهای مناسب برای استفاده از فناوری های برتر و روش های تشخیصی و درمانی

نوین

- توجه سرمایه گذاری بیشتر در دو بخش آموزش و پرورش و ارتقاء پژوهش های علمی، کاربردی

راهبردهای سازماندهی فضایی

- برنامه ریزی برای توزیع متعادل امکانات فیزیکی و نیروی انسانی در سطح کشور
- ارتقاء شاخص های توسعه منابع انسانی (مرتبط با بخش بهداشت و درمان) در کلیه استان ها تا رسیدن به متوسط شاخص های ملی
- سطح بندی خدمات درمانی سرپایی برای سهولت دسترسی و اجرای پروژه هایی از قبیل پزشک خانواده
- بازنگری و بهنگام سازی مستمر طرح شبکه بهداشت و درمان براساس توزیع جمعیت و فعالیت ها در سرزمین

- ایجاد و توسعه بیمارستان ها با قابلیت ارائه خدمات در سطوح فراملی در مراکز دارای این قابلیت و مناطق آزاد کشور

- ارتقاء مراکز درمانی کلیه مراکز استان و شهرهای با جمعیت ۲۵۰ هزار تا ۵۰۰ هزار نفر تا سطح

بیمارستان منطقه ای (سطح ۴ نظام خدمات درمانی)

- ایجاد و تکمیل مراکز بهداشتی - درمانی سطوح ۱ و ۲ و ۳ براساس طرح نظام خدمات درمان و با توجه به جمعیت

شهرها در افق ۱۴۰۰

– ایجاد پایگاه‌های اورژانس در کلیه شهرهای با جمعیت بیش از ۵۰ هزار نفر و مراکز شهری کوچکتر با فاصله بیش از ۵۰ کیلومتر با شهرهای فوق و در طول محورهای ارتباطی اصلی به فاصله حداکثر ۵۰ کیلومتر از نزدیکترین مرکز

